

* NIEUWSBRIEF HSDV *

**Heldense Schaak-
en Dam Vereniging**

E-mail: [hsdv-](mailto:hsdv-helden@planet.nl)

[helden@planet.nl](mailto:hsdv-helden@planet.nl)

Homepage: www.hsdv.tk

Jaargang 1 nr. 20

Hallo schaak- en damleden

Om nog even in carnavalssfeer te blijven: onze oud-voorzitter en erelid Cor van Adrichem stuurde ons vanuit Beringe twee moppen, die we uiteraard even plaatsen. Verder laat Cor weten het erg op prijs te stellen dat hij via deze nieuwsbrief op de hoogte blijft van alle nieuws van de HSDV. Als er nog mensen zijn die iemand kennen die ook graag deze nieuwsbrief wil ontvangen, geef dan even het e-mail adres door, dan kunnen we dit toevoegen aan onze adressenlijst.

Marcel Schuman en Eddy Thewis hebben de Elo rating van onze leden samengesteld, waarvan we ook een bijlage hebben toegevoegd aan deze nieuwsbrief.

Interne competitie

Ondanks de carnaval werd er toch nog één partij geschaakt. Marcel Schuman en Eddy Thewis speelden remise tegen elkaar. Het betrof een inhaalpartij uit de 4e ronde.

Moppen van Cor

Een jongen vraagt aan z'n meisje??

Wil je met mij trouwen??

Het meisje zegt ??? nee.

En de jongen leefde nog lang en gelukkig.

In een klein dorpje in Nederland, schrijft een oude vader aan zijn enige zoon, die in de gevangenis zit :

Beste Jack,

Ik zal dit jaar in mijn moestuin geen aardappelen en groenten kunnen planten.

Ik heb het geprobeerd, maar het spitten valt me te zwaar.

Gewoonlijk hielp je me daarbij, maar ja.....

"Je Vader"

Een paar dagen later komt er een antwoord vanuit de gevangenis :

Beste Pa,

Spit in hemelsnaam niet de moestuin om, want daar heb ik de LIJKEN begraven!

"Jack"

Echter als gevolg van de censuur op de gevangenisbriefwisseling, staan een paar dagen later de Recherche en de Lokale Politie aan het huis van de oude man. Ze graven en spitten de hele moestuin ondersteboven, op zoek naar de lijken.

Er wordt niets gevonden, de politiemensen verontschuldigen zich bij de man en vertrekken.

Een paar dagen later komt weer een brief vanuit de gevangenis :

Hallo Pa, Blij met de tuin?

"Jack"

Het Elo-systeem

Onderstaande tabel laat de Elo-rating van onze schaakleden zien. Het originele Excel-bestand is als bijlage toegevoegd aan deze nieuwsbrief. Van de nog lopende competitie zijn nog geen partijen verwerkt.

	start	he-2000	vj-2001	he-2001	vj-2002	he-2002	vj-2003	he-2003	vj-2004	he-2004	vj-2005	1-9-2005
speler	rating	rating	rating	rating	rating	rating	rating	rating	rating	rating	rating	rating
1. Eddy Thewis	1.681	1.699	1.690	1.650	1.704	1.759	1.741	1.764	1.786			1.786
2. Wim Oosthuizen	1.750	1.759	1.743	1.760	1.749	1.702	1.728	1.758	1.783	1.739	1.737	1.737
3. Urbain Diarra	1.627	1.663	1.644	1.587	1.590	1.633	1.629	1.719	1.724	1.646	1.728	1.728
4. Hans Leenders	1.663	1.615	1.716	1.755	1.745	1.701	1.668	1.670	1.701	1.774	1.716	1.716
5. Wiel Versteegen	1.638	1.646	1.645	1.675	1.699	1.764	1.724	1.688	1.729	1.709	1.701	1.701
6. Yero Derikx						1.482		1.570	1.655	1.710	1.681	1.681
7. Marcel Schuman	1.541	1.523	1.616	1.549	1.566	1.587	1.643	1.592	1.545	1.572	1.610	1.610
8. Hans Pirée								1.576	1.577	1.609	1.609	1.609
9. Johan Zonneveld	1.395	1.365	1.444	1.463	1.539	1.596	1.568	1.519	1.573	1.587	1.591	1.591
10. Jan Verbruggen	1.536	1.564	1.494	1.566	1.536	1.620	1.662	1.631	1.523	1.551	1.578	1.578
11. Lei Janssen								1.513	1.510	1.452	1.506	1.506
12. Piet Pouwels	1.475	1.461	1.439	1.554	1.507	1.513	1.539	1.568	1.514	1.546	1.496	
13. Jac Janssen	1.434	1.477	1.396	1.398	1.401	1.469	1.494	1.487	1.476	1.523	1.470	1.470
14. Nico Grubben								1.381	1.445	1.405	1.398	1.398
15. Gerard Eggebeen								1.472	1.369	1.401	1.376	1.376
16. Pieter Koole	1.313	1.266	1.326									1.326
17. Balan Balachanthiran						1.282	1.197	1.269	1.269	1.241	1.299	1.299
18. Luc Janssen	1.085	1.078	1.119	1.154	1.254	1.267	1.296	1.298	1.304	1.242	1.240	1.240
19. Fritz Gause					1.237	1.309	1.272	1.168	1.273	1.264	1.234	
20. Ger Driessen	1.262	1.272	1.307	1.282	1.293	1.310	1.368	1.389	1.348			
21. Cor van Adrichem	1.284	1.269	1.291	1.370	1.424	1.409	1.393	1.371	1.300			
22. Ger Bouten	1.371	1.414	1.397	1.353	1.395	1.395						
23. Alex van Osch					1.304	1.147						
24. Harry Driessen	1.351	1.334	1.344									
25. Anthonio Bacani		1.500	1.338									
TOTAAL	23.406	24.905	24.949	21.116	23.943	26.945	22.922	30.403	30.404	25.971	25.970	26.352
GEMIDDELDE	1.463	1.465	1.468	1.508	1.496	1.497	1.528	1.520	1.520	1.528	1.528	1.550

UITLEG VAN HET ELO SYSTEEM

Het internationale Elo-systeem is ontworpen door de in de VS woonachtige Hongaarse fysicus prof. Arpad E. Elo. Het geeft een getalsmatige indicatie voor de speelsterkte van schakers, op grond van hun recente verleden. Het wordt sinds 1968 door de FIDE toegepast. Hoe werkt het systeem? In principe eenvoudig. In het Elo-systeem draait alles om verschillen in punten (de absolute hoogte van die punten is arbitrair).

Wat betekent nu een verschil van zo- en zoveel Elo-punten tussen de ene spelen en de andere? Dit: dat je een uitspraak kunt doen over de wederzijdse winstverwachting. Het Elo-systeem is niet meer dan een afspraak die statistisch gefundeerde winstverwachting "vertaalt" in een speelsterktegetal, de rating. Het systeem kan worden toegepast voor een partij, voor een reeks partijen (een match), maar ook voor een toernooi met een groot aantal verschillende deelnemers. Een voorbeeld. Stel, Karpov (2.755 Elopunten) en Timman (2.635) spelen een onderlinge match om tien partijen. Het verschil tussen beide grootmeesters bedraagt 120 Elopunten. Volgens de omrekeningstabel van het Elo-systeem behoort bij dit verschil Karpov 66% van de partijen te winnen. Daar de match over tien partijen gaat, is de verwachte uitslag 6,5 - 3,5 in het voordeel van Karpov.

Dit is de ene helft van het verhaal. De andere is, dat het in een match of een toernooi nooit zo gaat als je op grond van de Elo-verschillen zou verwachten. Stel, dat Karpovs score tegenvalt en hij wint slechts met 6 - 4. Dan werkt het systeem omgekeerd en wordt op grond van die uitslag Karpovs rating aangepast (evenals die van Timman overigens). Er vindt dus steeds een terugkoppeling plaats van speelresultaat naar rating. De aanpassing geschiedt volgens de eenvoudige formule:

$R_n = R_o + K(W - W_e)$, waarbij R_n staat voor de nieuwe rating, R_o voor de oude, W het aantal behaalde matchpunten (6) en W_e het aantal verwachte matchpunten (6,5). K tenslotte is de rating punt factor, een afgesproken constante om de verschuivingsnelheid van de ratings in het gewenste tempo te doen verlopen (10 voor grootmeesters). In het voorbeeld stelt Karpov een half matchpuntje teleur en daalt zijn oude rating volgens de formule met $10 \times (5 - 4,5) = 5$ tot 2.750 punten. Timman krijgt, ondanks zijn verlies, er vijf punten bij.

In toernooien gaat het wat ingewikkelder, maar het principe is eender. De Elo-score van een speler wordt dan vergeleken met het gemiddelde van zijn tegenstanders en wanneer hij onder dan wel boven verwachting speelt, wint hij volgens de zelfde formule Elo-punten of raakt hij ze kwijt.

De FIDE publiceert elk half jaar (op 1 januari en op 1 juli) een nieuwe internationale ratinglijst, waarop uitsluitend de spelers met een rating boven de 2.200 staan vermeld. De ratings worden dus niet per evenement, maar per periode van een half jaar opgemaakt. De ratings worden tot een decimaal achter de komma berekend, maar in de lijst worden ze op veelvoud van 5 punten afgerond. De Elo-ratinglijst zegt uiteraard niets over de schaaktechnische kwaliteiten (stijl, combinatievermogen, positiespel etc.) van spelers. Die kunnen nog altijd het beste door collegaschakers worden

beoordeeld. Niettemin is het Elo-systeem "objectief" in die zin dat het een redelijk betrouwbare weergave geeft van de speelsterktes zoals die tot uitdrukking komen in de onderlinge resultaten, winst, remise en verlies.

Schaakprobleem: mat in 3

De oplossing van ons vorige probleem was als volgt: 1. Ta2-f2, a5-a4, 2. Kc1-d2, a4-a3, 3. Tf1-a1, a3-a2, 4. Kd2-e1, Lg1xf2, 5. Ke1xf2 mat. Het past allemaal net. Een erg mooi schaakprobleem, maar niet al te makkelijk.

Het onderstaande schaakprobleem is een mat in 3 en niet al te moeilijk. De zwart koning mag natuurlijk niet ontsnappen aan de greep van de torens en de koning. Hoewel wit vele mogelijkheden heeft is er ook nu weer slechts één goede beginzet mogelijk.

Jeugschaak: het vierkant

Hoe kun je snel berekenen of een pion op zijn weg naar het promotieveld de vijandige koning nog net voor kan blijven? Maak een denkbeeldig vierkant vanaf de pion tot en met het promotieveld. Zie onderstaand diagram. Met wit aan zet zal de zwarte koning het steeds kleiner wordende vierkant niet meer binnen kunnen treden. Is echter zwart aan zet dan zal de witte pion het niet redden en is de partij remise. Vooral in snelschaakpartijen of in tijdnood kan dit ezelsbruggetje heel handig zijn.

Voor alle uitslagen en standen zie onze website: www.hsdv.tk